

porta de casa. La collita, perduda. La vida, en perill, o perduda.

Els dies 4 i 5 de novembre, es trencà el camí iniciat de nou fa cinc anys, el treball acumulat s'esfuma. Tornar a començar. Mentre l'aigua puja lentament, centímetre a centímetre, de nit, sense llum, i amb la impotència de no poder fer més que sentir la ràdio, la ment dels homes i dones de la Ribera només pot ocupar-se a recordar allò que han passat i que hauran de tornar a passar. No és d'estranyar que, així les coses, l'endemà, l'hospital d'Alzira demane, urgentment i prioritàriament, sedants i barbitúrics. Química per a la psicosi de terror.

Les autoritats s'afanyaren a transmetre que la situació diferia de la de fa cinc anys. La vivència, però, era la mateixa. Una vegada el nivell de l'aigua arriba a un metre o metre i mig, les conseqüències materials són les mateixes, no hi ha diferències.

Efectivament, aquesta vegada no s'ha trencat cap presa. Això ha evitat que el nivell assolit per l'aigua, i la quantitat de fang, foren el mateix que en el 82. Però a la Ribera ningú no ho dubta: algunes circumstàncies són idèntiques. La gent al carrer, rogles comentant. T'acostes i la pregunta indefugible: «¿què fem amb l'autopista? ¿La dinamitem?». El comentari, però, transcendeix els rogles i allà on tenien llum ho pogueren sentir per televisió: «¿l'autopista? ¡A fer la mà!».

Alzira, aigua i ràbia

Alzira, a aquestes hores, és encara un espectacle senzillament al·lucinant. L'aigua en algun punt ha arribat a més de tres metres i encara no ha davallat apenes. Impossible fer res sense embarcació. La gent, els que han pogut arribar-hi, s'amuntega a les barracades alçades, vora la muntanya, i observa, hores i hores, com l'aigua es nega a abandonar la seua ciutat. Al mig d'un llarg carrer la lona d'un camió, tot just visible, serveix de referència de la increïble altura de les aigües encara als barris mitjans. A molts terrats hi ha persones que esperen. Hi duen més de 12 hores. La Creu Roja travessa amb llanxes la ciutat traient gent dels llocs més insospitats. Un grapat d'helicòpters martellegen constantment el cel. Ha calgut traure més de setanta persones que havien quedat empresonades a l'estació. També a l'hospital s'ha hagut de fer rescats difícils, urgents.

La gent a Alzira està excitada, cansada i excitada. I el malson continua. Cada pregunta acaba amb plors.

«L'aigua començà a vindre a les set o les vuit, però el fort va vindre a la una. Molts vam anar a deixar els cotxes en alt i després no hem pogut tornar a casa. Com s'ha de poder passar si hi ha aigua a salvar un home».

Un cap de policia municipal es nega «a fer declaracions», irat. «Jo no dic res. Que parlen els que han de parlar. Pregunte als regidors què ha passat ací. Igual resulta que ací no ha passat res. Que açò no és res».

Han passat tota la nit a fosques, sense telèfons, sense poder beure ni menjar. Molts encara no poden. I al penós ritme de descens de les aigües els esperen encara hores amargues.

Una dona mormola mentre plora: «En la pantanada ja ho vam perdre tot, i ara que tornàvem a viure, ja estem una altra volta igual. No han arreglat

res. Però, ara, si l'aigua no m'ha deixat res, dormiré en terra. Ja no em torne a endeutar». I aquesta darrera frase tornava una volta i altra, com el final d'una jaculatòria. D'altres no la murmuraven, justament. L'endemà divendres arribava a Alzira, amb els que viures, una primera càrrega de calmants.

Ha plogut molt, moltíssim. Tres comarques senceres més o menys inundades. Una ciutat convertida en mar durant dos dies. En les boques dels alzirenys no semblava, però, l'atzarosa pluja l'única causa dels seus mals repetits. Alguna cosa essencial, decisiva, sembla que no funciona com caldria en aquest país nostre. Alguna cosa que es revela un dia de Sant Carles, per exemple. I la gent plora o crida, una vegada i altra. □

CAUSES DE LA RIUADA A LA RIBERA

Direcció: Madrid

El pressupost de la Generalitat valenciana no pot contemplar, per falta de fons, una política d'inversions. És el Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme qui hauria pogut solucionar els problemes viaris i hidrològics de la Ribera. A ell cal demanar-ne responsabilitats.

Rafa Castelló

Tota l'aigua que arreplega la conca ha de passar per sota del pont de l'autopista, situat entre Albalat de la Ribera i Algemesí. Quan el cabdal, per qualsevol motiu, siguen pluges o pantà, sobrepassa la capacitat admesa, lògicament busca els punts més baixos i torna, refent el camí i augmentat el ni-

vell, pel seu llit, en direcció a Alzira i Carcaixent. D'aquesta manera, si la cota de l'aigua és superior a la de la desembocadura de barrancs i claveguerams de les ciutats, l'aigua puja per ells. Els taps salten i dels albellons brolla l'aigua. Inundació servida. No cal ser enginyer per adonar-se que tot depèn de la relació entre la quantitat d'aigua que entra en la conca i la velocitat en què és evacuada. A més, hi ha

La situació, segons les autoritats, diferia de la de fa cinc anys. La vivència, però, era la mateixa.

Helicòpters de l'exèrcit rescatant damnificats.

un tràgic experiment: octubre del 82.

En arribar l'aigua als distints termes i nuclis urbans, s'hi troba amb les particularitats urbanístiques i d'ordenació del territori dels seus ajuntaments. A Alzira puja per la xarxa del clavegueram i per la superfície. Però no troba eixida en direcció a Carcaixent, on topa amb el malecò, de recent construcció, que obliga el desguàs pel llit del riu. Això fa que Alzira estiga entre dos murs, encaixonada, amb dues úniques vies d'evacuació: cap avall, el pont de l'autopista i, cap amunt, el llit del riu.

A Carcaixent arriba l'aigua pel riu i quan augmenta de nivell, va a buscar el clavegueram i el Barranc de la Vila. Quina serà la sorpresa de l'aigua quan es troba que en lloc de barranc hi ha l'avinguda de José Vidal Canet. És possible que ben poca. Actuacions urbanístiques d'aquest estil, n'hi ha pertot arreu. Per exemple, en passar el pont de l'autopista i arribar a Albalat i Polinyà, el pas natural del riu està obstaculitzat per una paret que va ser volada la nit del 4 al 5. Amb això, en direcció a l'Albufera passem per Sollana, ciutat fortament i crònicament castigada per les inundacions.

Tot açò evidencia la necessitat de coordinació de les actuacions mitjançant un pla hidrològic de tota la Ribera del Xúquer. I ho evidencia per segona vegada en cinc anys. ¿A què haurem d'esperar? Tot és qüestió de diners i de voluntat política. ¿A qui cal, doncs, demanar responsabilitats? ¿Qui

té els diners i el poder polític? Amb l'actual sistema constitucional, el govern central, a Madrid. Una mica lluny de la Ribera. La despesa pública que requereix la instrumentació de les mesures necessàries se n'ix de les possibilitats pressupostàries de la Generalitat. És el Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme (MOPU) qui hauria pogut solucionar els problemes de l'autopista i l'elaboració d'un pla conjunt hidrològic. O, en altre cas, haver facilitat un mecanisme de finançament autònom distint. Potser, però, la seua mirada està dirigida cap a d'altres zones peninsulars, cap a d'altres projectes. I, en aquestes circumstàncies, el govern valencià no té altra via que anar a demanar a Madrid, no té la suficient autonomia per poder decidir, depèn d'allò

que discuteixen els ministres al Palau de La Moncloa.

A la Ribera, però, no saben de discussions ministerials. Ells exigeixen una presa que regule les avingudes d'aigua des de dalt. Una presa com cal. Gran. Amb capacitat de sobra per controlar les aigües del Xúquer o riu «devastador», com el coneixien en la antiguitat.

Una senyora protestava a un tècnic municipal amb una lògica de pedra picada: «Jo he pagat els meus impostos, sempre. Dimarts, per exemple, vaig pagar la contribució, 18.000 pessetes. Tinc el dret a ser atesa com els altres, ¿no? ¿Em servirà de res haver-los pagat o s'han oblidat de nosaltres?»

Per a ella, els impostos que paga han de servir per a evitar situacions com aquesta. Ella no vol que l'estat, o qui siga, l'atenga com a damnificada, sinó que defensi la seua integritat física i la d'aquelles coses amb les quals viu i tant estima.

Els ajuntaments només han pogut prendre mesures a posteriori. Han hagut d'observar, impotents, com les aigües omplien els carrers i les cases dels seus pobles. Els ajuntaments han vist com, any rere any, l'estat reduïa la seua participació en els pressupostos. Com cada any, els diners que arriben de Madrid són menys. ¿Qui ha de construir una presa? ¿Qui ha de reformar l'autopista? ¿Qui pot pagar l'aplicació d'un pla de coordinació de la conca del Xúquer?

Enguany, el pressupost de la Generalitat, igual que els anys anteriors, està hipotecat a les despeses corrents, aquelles que serveixen per mantenir-se: pagar els funcionaris, comprar els materials... El pressupost d'inversions no aplega el 10 per cent del total. La Generalitat no decideix, o decideix ben poc. □

AIGUA, DESGAVELL I RUÏNA

Tamborinada a la Safor

La ciutat de Gandia va veure caure, en unes hores, més aigua que durant mesos i mesos. Dimarts 3 i divendres 4, la Safor va viure un pànic que ningú no recordava ja. Barris i més barris van esdevenir pantans. L'aigua ho arrasà tot.

Josep Ramon Lluch

Primera fou la Safor. Gandia, Oliva, el Real de Gandia, Piles, Bellreguard, la Font d'En Carròs, Daimús, el Grau de Gandia, l'Alqueria de la Comtesa, etc., visqueren dimarts 3 i dimecres 4 uns aiguats d'una intensitat

que ningú no recordava. El barri de Sant Francesc d'Oliva esdevingué una Venècia sense palaus i la manca de llum i de telèfon féu de les nits períodes incabables i espantosos. Barrancs, sèquies i rieres sempre seques esdevingueren rius violents que arrabassaren tot el que trobaren al pas.

La verda plana de la Safor era una